

תמרורי שיח – מערך שיעור

מהדורה למורה · 45 דקות · כל השכבות

יצרה: רוית ראש בן ישי

מערך שיעור – 45 דקות

מטרות

- להכיר תמרורים וכללי בטיחות מרכזיים בדרך.
- לקשר בין תמרור לערך: עצירה, ויתור, גבולות, אחריות, סבלנות.
- לקיים שיח מכבד ולכתוב רפלקציה אישית.

מהלך השיעור

זמן	שלב	מה עושים
5 דק׳	פתיחה	גלגל ההגרלה באתר: שלושה תמרורים – מה הוא אומר בכביש? מה הוא יכול לומר לנו בחיים?
10 דק׳	הכרת הכללים	חידון מהיר בשתי קבוצות; אחרי כל תשובה – כלל בטיחות אחד.
8 דק׳	משחק התאמה	בזוגות: תמרור ← משמעות ← ערך.
12 דק׳	שיח בקבוצות	כל קבוצה מגרילה שלושה כרטיסים; כל אחד בתורו עונה; מותר לדלג.
7 דק׳	כתיבה אישית	כותבים לפי ההנחיה שבכרטיס או בונים "תמרור לחיים".
3 דק׳	כרטיס יציאה	רמזור יציאה: אקח איתי · שאלה · הרגל שאעצור.

דרכי הפעלה נוספות

- כרטיסים גלויים – כל אחד בוחר כרטיס שמדבר אליו.
- כרטיסים הפוכים – מושכים בלי לבחור.
- שאלה אחת לכל הכיתה, ושיח בזוגות.
- כתיבה אישית של חמש דקות ושיתוף מרצון.

שמירה על שיח בטוח

- טון רגוע ומחזק; לא מתארים תאונות ולא מביאים תמונות קשות.
- שיתוף תמיד מרצון – זכות לדלג.
- סיפור אישי רגיש – מקשיבים, מודים וממשיכים בשיחה אישית; פונים ליועצת לפי הצורך.

עובדות בטיחות לבדיקה לפני השיעור

החוק והתקנות מתעדכנים – כל עובדה מסומנת "לוודא" ויש לבדוק אותה מול המידע הרשמי העדכני. אין בחומר נתונים סטטיסטיים.

- 🚶 הולכי רגל: חוצים רק במעבר חציה או ברמזור ירוק להולכי רגל; עוצרים על שפת המדרכה, מביטים לשני הצדדים ומקשיבים, וחוצים בהליכה ישרה. (לוודא)
- 🧒 ילדים צעירים: מומלץ שילדים צעירים (בערך עד גיל 9) יחצו כביש בליווי מבוגר – זו המלצה חינוכית, לא סעיף חוק. (לוודא)
- 🚲 קסדה באופניים: חבישת קסדה חובה לקטינים הרוכבים על אופניים, ולבגירים בדרך בין־עירונית; ובכל מקרה – מומלץ תמיד. (לוודא)
- ⚡ אופניים חשמליים וקורקינט חשמלי: מותר לרכוב רק מגיל 16; קסדה חובה בכל גיל; אסור לרכוב על המדרכה; אסור להרכיב נוסע. החוק בתחום מתעדכן (למשל דרישות רישיון או מבחן לגילים מסוימים) – יש לבדוק את הנוסח העדכני. (לוודא)
- 🔦 רכיבה בחושך: בחושך רוכבים עם פנס לבן מקדימה ופנס אדום מאחור, ורצוי בבגד או אפוד זוהר. (לוודא)
- 🔒 חגורת בטיחות: כל הנוסעים חוגרים חגורת בטיחות – במושב הקדמי ובמושבים האחוריים. (לוודא)
- 🪑 מושב בטיחות: ילדים עד גיל 8 נוסעים במושב בטיחות או במושב מגביה המתאים לגילם ולמשקלם; ילדים צעירים אינם יושבים במושב הקדמי (לבדוק גילים מדויקים). (לוודא)
- 🚌 אוטובוס: אחרי הירידה ממתינים על המדרכה עד שהאוטובוס מתרחק, ולא חוצים מלפניו או מאחוריו. (לוודא)
- 📱 טלפון: לנהגים אסור לאחוז בטלפון בזמן נהיגה; להולכי רגל ולרוכבים – מומלץ לא להשתמש בטלפון ובאוזניות בזמן חציה ורכיבה. (לוודא)
- 🏘️ מהירות: בתוך עיר, כשאין תמרור אחר, המהירות המרבית היא 50 קמ"ש; ברחובות רבים (אזורי מגורים, אזורי מיתון) המהירות נמוכה יותר, למשל 30 קמ"ש – לפי השילוט. (לוודא)

מפת התאמות והנגשות

שכבה	רגיל	חנ"מ	עולים חדשים
יסודי	משחקים קצרים, כפתורים גדולים, עוגני תמונה ואימוג'י, "נסו בעצמכם" – בונים תמרור.	כפתור הקראה בכל כרטיס ומשימה; 2 אפשרויות בלבד בחידון; תמרור גדול ושאלה אחת קצרה; בלי טיימר.	מילון תמונות קופץ בהקשה על מילים מסומנות; מילים יומיומיות בסיסיות; משפטים קצרים.
חט"ב	משחק מיון והתאמה (תמרור ← משמעות ← ערך), כרטיסי שיח וכתיבה, חידון מהיר בקבוצות.	רמז מדורג אחרי שתי טעויות (מכוון, לא נותן תשובה); עיצוב וצבעים קבועים; 3 אפשרויות; בלי טיימר.	בנק מילים צבעוני לפי תפקיד; טקסט בלי ניקוד במשפטים קצרים ותחביר פשוט; מילון בהקשה.

שכבה	רגיל	חנ"מ	עולים חדשים
תיכון	שאלות חשיבה מסדר גבוה, דילמות של אחריות במרחב הציבורי, כתיבת טיעון ומאמר דעה.	פירוק למקטעים – משימה קצרה ואז הבאה; 3 אפשרויות; הקראה; בלי טיימר.	מילון בהקשה על מילים מתקדמות עם הסבר פשוט; שאלות מבנה טקסט קצרות.

מפתח: תמרור · משמעות · ערך

תמרור	משמעות בכביש	ערך לשיח
עצור	עוצרים עצירה מלאה	עצירה ומחשבה
תן זכות קדימה	נותנים לאחרים לעבור קודם	ויתור ונדיבות
מעבר חציה	כאן חוצים את הכביש	ביטחון ואמון
רמזור הולכי רגל – אדום	ממתינים על המדרכה	איפוק ויושרה
רמזור הולכי רגל – ירוק	מותר לחצות אחרי בדיקה	בדיקה עצמית
רמזור אדום	עוצרים לפני הקו	כללים משותפים
רמזור צהוב	מתכוננים לעצור	מודעות לרגש
רמזור ירוק	נוסעים בזהירות	עידוד והתקדמות
אין כניסה	אסור להיכנס מכאן	גבולות אישיים
כיוון חובה – ישר	חובה להמשיך ישר	מחויבות
כיוון חובה – ימינה	חובה לפנות ימינה	כללים שומרים
זהירות ילדים	יש ילדים בסביבה	שמירה על אחרים
מהירות מרבית 30	לא יותר מ־30 קמ"ש	קצב וסבלנות
מהירות מרבית 50	לא יותר מ־50 קמ"ש	שמירה על כללים
סכנה	זהירות, סכנה לפנים	ערנות
שביל אופניים	נתיב לרוכבי אופניים	כישרון ודרך אישית
אסור לרכוב על קורקינט	כאן לא רוכבים על קורקינט	עמידה בפיתוי
אופניים חשמליים	רוכבים לפי הכללים, לא על המדרכה	שיקול דעת
חובשים קסדה	קסדה מהודקת ברכיבה	הגנה עצמית
חוגרים חגורה	כל הנוסעים חוגרים	הרגלים טובים
מושב בטיחות	ילדים במושב מתאים	צמיחה
תחנת אוטובוס	כאן עוצר האוטובוס	כבוד במרחב משותף
כיכר	נוסעים סביב הכיכר	שיתוף פעולה
אסור לפנות פרסה	אין פנייה לאחור	החלטות אחראיות
דרך ללא מוצא	הדרך נגמרת כאן	בקשת עזרה
עבודות בדרך	יש עבודות – נוסעים לאט	למידה ושיפור

תמרור	משמעות בכביש	ערך לשיח
פס האטה	בליטה בכביש – מאטים	האטה ונשימה
כביש חלקלק	הכביש חלק – מאטים	תיקון טעויות
עקומה מסוכנת	סיבוב חד לפנים	היערכות לשינוי
תנועה דו־כיוונית	נוסעים בשני הכיוונים	הקשבה הדדית
הדרך מצרה	הדרך נעשית צרה	לפנות מקום לאחרים
אסור לעקוף	לא עוקפים כאן	הגינות
אסור להולכי רגל	לא הולכים כאן ברגל	בחירת דרך בטוחה
דרך להולכי רגל	כאן הולכים ברגל	מרחב משותף
מפגש מסילת רכבת	מסילה לפנים – עוצרים ומקשיבים	הקשבה לאזהרות
זהירות בעלי חיים	בעלי חיים עלולים לחצות	שמירה על הטבע
חניה	כאן מותר לחנות	מנוחה וטעינה
אסור לחנות	כאן לא מעמידים רכב	לא להיתקע
בלי טלפון בדרך	בדרך – בלי מסך	קשב
לראות ולהיראות	בחושך – בגד זוהר ופנס	לראות את האחר
רחוב חד־סטרי	נוסעים רק בכיוון החץ	הדדיות
אזור מוסד חינוך	הרבה ילדים בדרך	קהילה שומרת